

*Palmprocessie
doorheen de
twinstigste eeuw*

1997

Documentatie uit archief Confrérie V Geslachten

Maurice en Wasily

01-07-2026

Genootschap
van de twaalf
Apostelen
H O E G A A R D E N

—1631—

—1997—

E.H. Deken

DE GEESTELIJKE VADER,
E.H. Deken Jan vander Velpen

August Van Nerum

DE MOMBOOR-VADER,
August Van Nerum

FOTO JEF COLLAER

Luc Vandeplas is in Hoegaarden de jongste apostel. Hij treedt in het spoor van zijn vader en grootvader.

Eens apostel, altijd apostel

HOEGAARDEN — De twaalf apostelen van Hoegaarden en hun vier discipelen droegen op palmzondag de palmezel met Christus weer rond in hun dorp. De traditie van een palmprocessie houdt in Hoegaarden al 365 jaar stand. Apostel mogen spelen, is een hele eer. De titel gaat over van vader op oudste zoon. Jongste apostel is momenteel Luc Vandeplas. Al drie generaties lang levert zijn familie een apostel.

Vandeplas trad in 1991 toe tot het Genootschap van de Twaalf Apostelen. Het organiseert de palmprocessie. Hij trad in de plaats van zijn vader. Zijn grootvader werd apostel in de jaren '30. „Wie geen zoon heeft, mag zelf geen opvolger aanduiden als apostel”, vertelt Luc Vandeplas. „Het Genootschap doet dat. Vijf mogelijke apostelen zitten momenteel als het ware op de invallersbank.”

Regels

Misschien kan één van hen later Luc Vandeplas opvolgen. Hij is vader van twee dochters. Of hij ooit nog zorgt voor een apostelzoon? „Vraag dat aan mijn vrouw”, lacht hij. Het lidmaatschap van het Genootschap is aan nog meer regels gebonden. Elke apostel moet een rasechte Hoegaardier zijn. Minstens één ervan moet vrijgezel zijn.

Johannes was dat ook onder volgelingen van Christus. De oudste apostel speelt de rol van momboor, die het voogdijschap waarneemt over het Genootschap. August Van Nerum is dat nu in Hoegaarden.

De activiteiten van de apostelen beperken zich tot de Goede

Week. Het genootschap flankeert op palmzondag de houten palmezel, waarop Christus zit. Hij deed zo onder palmgewuif zijn blijde intrede in Jeruzalem. Honderden kinderen en een paar duizenden bedevaarders stapten mee op in de processie. De kinderen droegen gewijde palm. Er was wat minder volk dan de vorige jaren. Het koude weer hield velen thuis. Er vielen sneeuwvlokken toen de processie vertrok.

Traditie

De traditie bleef andermaal in ere. Tijdens de processie ging de kerkdeur op slot. Bij aankomst sloeg de apostel Paulus drie keer op de deur om binnen te mogen. Hij deed dat ook op de tempeldeur ten tijde van Christus. Tijdens de mis wordt het lijdensverhaal uitgebeeld. De apostelen wonen de veroordeling van Christus bij. Halfweg de mis gaan ze er vandoor. 2.000 jaar geleden sloegen ze ook op de vlucht toen ze vernamen dat hun leider de doodstraf kreeg.

Op Witte Donderdag doen de Hoegaardse apostelen ook de evangelische voetwassing door Christus over. (BE)

Palmprocessie teken van hoop en leven

1997

De Palmezel wordt zondag voor de 367ste keer officieel rondgedragen in Hoegaarden. Het beeld dateert vermoedelijk van het begin van de 16de eeuw.

Zondag trekt de Palmprocessie voor de 367ste keer door Hoegaarden. Ze wordt georganiseerd door het Genootschap der Twaalf Apostelen. De traditie van de processie leeft heel sterk in het bierdorp, maar de betekenis ervan is grotendeels vervaagd.

De statuten van het Genootschap der Twaalf Apostelen werden opgesteld in 1631. Daaruit afleiden dat de processie toen voor het eerst door de Hoegaardse straten trok, is waarschijnlijk onjuist. Verscheidene zaken wijzen erop dat het gebruik al veel ouder is. Het genootschap heeft destijds niets anders gedaan dan oude gewoonten vastgelegd. De oorsprong van de Palmprocessie moet waarschijnlijk in de vroege middeleeuwen gezocht worden.

«Met de palmtak brengen wij hulde aan Jezus Christus», zegt deken Jan Vander Velpen. «De palmtak is een teken van hoop en leven, een leven dat elke lente opnieuw begint en sterker is dan de dood.»

Het ogenblik van de palmwijding is altijd indrukwekkend. Een paar honderd kinderen steken de palmen in de hoogte, waarna de deken zijn rond-

gang doet in de kerk. Dan trekt de processie, direct gevolgd door de Palmezel, het dorp rond. Die palmezel is een typisch gepolychromeerd beeld uit het begin van de 16de eeuw.

GULLE KOPERS

De apostelgroep is waarschijnlijk ontstaan om de blijde intrede van Christus in Jeruzalem op passende wijze uit te beelden. Vandaar ook het beeld van de minzame Koning Christus. De apostelen vergezellen hun Meester op zijn zegetocht door het dorp.

Na de rondgang wordt de hoogmis gecelebreerd. Voor een aantal jongeren is dat het signaal om hun biezen te pakken en hun «palmaai» in het dorp te gaan verkopen. Traditionele christelijke waarden hebben ook hier afgedaan. De Hoegaardiërs tonen zich wel gulle kopers. Zij kennen het gebruik immers van uit hun jeugd.

Dit jaar gaat er ook voor het eerst sinds ongeveer drie eeuwen een palmprocessie uit in Tienen (Sint-Germinusparochie). Ook Tienen had in het verleden een palmezel. Het is niet duidelijk waar die gebleven is. Onlangs werd een nieuw exemplaar gebeeldhouwd. De Palmprocessie gaat in Hoegaarden om 9.30 uur, in Tienen om 11.30 uur van start.

